

MUSTAQILIK TARIXIY YUTUQ

Abduraimova Amina

Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti

Tarix yo'nalishi 2-kurs talabasi

Annotatsiya. *Mazkur maqola O'zbekistonning mustaqillikka erishishi, uning tarixiy yutuqlari va amalga oshirilgan siyosiy, iqtisodiy, va madaniy islohotlarga bag'ishlangan. 1991-yilda mustaqillik e'lon qilinishi bilan mamlakat yangi siyosiy va iqtisodiy jarayonlarga kirishdi. Maqolada, mustaqillik davrida O'zbekistonning qiyinchiliklarga qaramasdan, o'ziga xos davlat tizimi va iqtisodiy strategiyalarni yaratganligi, shuningdek, xalqaro aloqalarini mustahkamlash borasida amalga oshirilgan yutuqlar tahlil etiladi. Shuningdek, madaniy va ma'naviy merosni saqlash, milliy qadriyatlarni rivojlantirish va til siyosati bo'yicha amalga oshirilgan islohotlar haqida ham so'z yuritiladi. Xulosa sifatida, maqola mustaqillikning O'zbekistonning taraqqiyotidagi muhim poydevor bo'lganini va bu davrda erishilgan yutuqlarni yoritadi, shuningdek, mamlakatning kelajakdagi istiqbolini belgilaydi. O'zbekiston halqlari tarixini yozish o'z tarixshunosligiga ega bo'lib, bugungi kunda ham dolzarb vazifalaridan biridir.¹¹*

Kalit so'zlar. *Mustaqillik, O'zbekiston, Siyosiy islohotlar, Iqtisodiy taraqqiyot, Madaniy meros, Milliy qadriyatlar, Xalqaro aloqalar, O'zbek tili, Tarixiy yutuqlar, Davlat tizimi, Ijtimoiy o'zgarishlar, Repressiyalar, Milliy identitet, Tashqi siyosat, Modernizatsiya, Madaniyat va san'at, Rivojlanish strategiyalar, Milliy mustaqillik, Demokratiya, Qonunchilik*

Annotation. *This article is dedicated to Uzbekistan's achievement of independence, its historical milestones, and the political, economic, and cultural reforms implemented since then. With the declaration of independence in 1991, the country embarked on new political and economic processes. The article analyzes the challenges Uzbekistan faced during its independence period, highlighting how the country developed its own state system and economic strategies despite these difficulties. Additionally, it discusses the achievements made in strengthening international relations, as well as the reforms related to preserving cultural and spiritual heritage, advancing national values, and language policy. In conclusion, the article emphasizes that independence has been a crucial foundation for Uzbekistan's development and*

¹¹ I.A Krimov., *Tarixiy xotirasiz kelajak yo'q* ". T.O'zbekiston.1998-b9

sheds light on the accomplishments during this period, while also outlining the country's future prospects.

Аннотация. *Эта статья посвящена достижению независимости Узбекистаном, его историческим достижениям, а также реализованным политическим, экономическим и культурным реформам. С провозглашением независимости в 1991 году страна вступила в новые политические и экономические процессы. В статье анализируются трудности, с которыми столкнулся Узбекистан в период независимости, подчеркивается, как страна смогла создать свою собственную государственную систему и экономические стратегии, несмотря на эти сложности. Также рассматриваются достижения в укреплении международных отношений, а также реформы, направленные на сохранение культурного и духовного наследия, развитие национальных ценностей и языковую политику. В заключение, статья подчеркивает, что независимость стала важным фундаментом для развития Узбекистана и освещает достижения этого периода, а также намечает перспективы будущего развития страны.*

Kirish. "Mustaqillik Tarixiy Yutuq" mavzusi o'zbek xalqining uzoq va mashaqqatli tarixiy yo'lidagi muhim va qimmatli bir nuqtani ifodalaydi. Mustaqillik, har bir millatning erkinlik, o'zligini anglash va taraqqiyotga intilish yo'lidagi eng oliy orzu va maqsaddir. O'zbekiston Respublikasi birinchi Prezidenti Islom Karimov o'zining „Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch kitobida“ „o'z tarixini bilmaydigon, kechagi kunini unitgan milatning kelajagi yo'q“¹² -deb ta'kidlashi bilan birga har qanday inson jahon tarixini, umumbashariy taraqqiyot yo'lini chuqur idrok etishi zarurligini ham uqtirishgan. 1991-yil 31-avgustda O'zbekiston mustaqil davlat sifatida dunyo xaritasida paydo bo'ldi. Bu, nafaqat milliy davlatchilik, balki erkinlik, hurriyat va kelajakda barqaror taraqqiyotga erishish uchun eng muhim poydevor bo'ldi. Mustaqillik, o'z xalqining tarixiy, madaniy va milliy qadriyatlarini saqlab qolish, ularga hurmat ko'rsatish hamda dunyo bilan teng huquqli hamkorlik qilish imkoniyatini yaratdi. O'zbekistonning mustaqil bo'lishi nafaqat ichki siyosat, balki xalqaro aloqalar va iqtisodiyotning rivojlanishida ham muhim yutuqni anglatadi. Shu nuqtada, mustaqillikning ta'minlanishi va uni asrash uchun kurashish, har bir o'zbekistonlikning mas'uliyatiga aylangan. Mustaqillik, har bir millatning uzoq tarixiy yo'ldagi eng oliy orzu va maqsadidir. O'zbekiston

¹² Karimov I.A „Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch“. Toshkent; Ma'naviyat, 2008-b 176

mustaqil bo'lishi bilan nafaqat o'z xalqining erkinligi, balki butun dunyodagi mavjud yuksak qadriyatlar bilan hamkorlik qilish imkoniyatiga ega bo'ldi. 1991-yil 31-avgustda O'zbekiston o'z mustaqilligini e'lon qilishi, butun Markaziy Osiyoda yangi siyosiy geosiyosiy o'zgarishlarni keltirib chiqardi. Mustaqillikning tarixi ko'plab qiyinchiliklar va kurashlar bilan bog'liq. Bu, o'z navbatida, millatni birlashtirish, uning ma'naviy va madaniy qadriyatlarini saqlash hamda jahon sahnasida munosib o'rin egallash uchun zarur bo'lgan yutuqlarni anglatadi. O'zbekiston mustaqillikka erishish yo'lidagi tarixiy jarayonlar, birinchi navbatda, 1917-yilgi Fevral inqilobi va undan keyingi siyosiy o'zgarishlardan boshlanadi. Sovet Ittifoqi tarkibidagi O'zbekiston SSR, o'zining huquqlariga ega bo'lmagan, markaziy hokimiyat tomonidan boshqarilgan davlat edi. Shu bois, mustaqillik uchun kurash 20-asrning boshlaridan boshlangan. Bu jarayon 1930-40-yillarda, ya'ni Stalinistik repressiyalar davrida yanada kuchaydi. 1950-60-yillarda esa O'zbekistonning iqtisodiy va madaniy taraqqiyoti yangi bosqichga ko'tarildi, biroq xalq hali ham mustaqillik va o'z taqdirini o'zi hal qilish imkoniyatidan mahrum edi. Sovet Ittifoqining 1985-yilda Mikhail Gorbachyov tomonidan amalga oshirilgan "Perestroyka" va "Glasnost" siyosatlari, O'zbekistondagi mustaqillik harakatlariga yangi turtki berdi. 1989-1990-yillarda O'zbekistonda mustaqillik uchun kurash yanada avj oldi. O'zbekiston xalqining mustaqillikka bo'lgan ishtiyoqi, turli siyosiy partiyalar va harakatlar tomonidan qo'llab-quvvatlandi. Milliy va madaniy qadriyatlarni tiklash, o'z taqdirini o'zi belgilash, iqtisodiy va siyosiy erkinlikka erishish kabi talablar kuchayib bordi. 1991-yil 31-avgustda O'zbekiston Oliy Kengashi tomonidan mustaqillik e'lon qilindi. Bu qaror, mamlakat tarixida yangi davrni boshlab berdi. Mustaqillikning e'lon qilinishi, O'zbekistonning o'ziga xos siyosiy, iqtisodiy va madaniy tizimini shakllantirish jarayonini boshladi. O'zbekiston xalqining erkin va mustaqil davlat qurishga bo'lgan intilishi, uning mustaqil siyosat yuritish, xalqaro aloqalarni rivojlantirish va ijtimoiy taraqqiyotga erishish yo'lidagi eng katta yutuqlardan biri bo'ldi.

Mustaqillikning birinchi yillarida O'zbekiston ko'plab qiyinchiliklarga duch keldi. Iqtisodiy inqiroz, infratuzilma va sanoatning pastligi, tadbirkorlikning rivojlanmasligi kabi muammolar mavjud edi. Biroq, mustaqillikni saqlab qolish va uni mustahkamlash yo'lida amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar va siyosiy stabillik, O'zbekistonning barqaror rivojlanishiga zamin yaratdi. 1991-yildan keyin, O'zbekistonning yangi hukumati, davlat tashkilotlarini yaratish, milliy qonunchilikni ishlab chiqish va xalqaro aloqalarni o'rnatishda muhim qadamlar qo'ydi. Shuningdek, yangi iqtisodiy strategiyalar asosida, O'zbekiston

resurslaridan samarali foydalanish, eksport salohiyatini oshirish, va iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish yo'lida jiddiy islohotlar amalga oshirildi. Bundan tashqari, O'zbekistonning mustaqillikka erishishi, uning milliy identifikatsiyasini mustahkamlash, madaniyat, ilm-fan va ta'lim tizimini rivojlantirishga olib keldi. O'zbek xalqining boy tarixiy, madaniy merosi qayta tiklandi. Til, adabiyot, san'at va milliy urf-odatlarini saqlab qolish, o'zligini anglash va o'zaro hurmatni targ'ib qilish jarayonlari davom etdi. Mustaqillik davrida, mamlakatda o'ziga xos ijtimoiy va siyosiy jarayonlar yuzaga keldi. O'zbekiston xalqining turmush tarzini yaxshilash, uning farovonligini oshirish uchun barcha sohalarda islohotlar amalga oshirildi. Xulosa qilib aytganda, mustaqillik - bu faqat siyosiy huquqlarni e'lon qilish emas, balki xalqning o'z qadriyatlarini, urf-odatlarini, madaniyati va tarixi bilan bog'liq barcha jabhalarda erkinlikka erishishdir. O'zbekiston mustaqilligi, uning milliy ruhini tiklash va dunyo bilan teng huquqli hamkorlikda rivojlanish yo'lida amalga oshirilgan tarixiy yutuqdir.

Xulosa. O'zbekiston mustaqilligi, mamlakat tarixidagi eng muhim va strategik burilishlardan biridir. 1991-yil 31-avgustda e'lon qilingan mustaqillik, xalqimizning uzoq asrlik orzularining amalga oshirilishidir. Mustaqillik, faqat siyosiy erkinlikni anglatibgina qolmay, balki milliy qadriyatlarni saqlash, madaniyatni rivojlantirish, iqtisodiy va ijtimoiy sohalarda ulkan islohotlar o'tkazish imkoniyatini yaratdi. Mustaqillik yillarida O'zbekiston bir qator siyosiy, iqtisodiy va ijtimoiy o'zgarishlarni amalga oshirdi. Dastlabki yillarda yuzaga kelgan qiyinchiliklarga qaramasdan, mamlakat o'z taraqqiyot yo'lini belgilab, zamonaviy demokratik davlat qurishga intildi. Iqtisodiy erkinlikka erishish, sanoatni rivojlantirish, qishloq xo'jaligini modernizatsiya qilish kabi muhim yo'nalishlarda katta yutuqlarga erishildi. Shuningdek, xalqaro aloqalar sohasida ham yangi sahifalar ochildi, O'zbekiston mustaqil tashqi siyosatini yurita boshladi, ko'plab xalqaro tashkilotlarga a'zo bo'ldi. Madaniy va ma'naviy sohalarda ham mustaqillik o'zining mevalarini bera boshladi. O'zbek tili davlat tili sifatida mustahkamladi, adabiyot, san'at va ilm-fan rivojlandi. Milliy qadriyatlarimiz, urf-odatlarimiz va tarixiy merosimizni saqlash va tiklashga katta e'tibor berildi. Xulosa qilib aytganda, mustaqillik O'zbekistonning o'ziga xos siyosiy, iqtisodiy va madaniy muhitini yaratish uchun muhim poydevor bo'ldi. Bu nafaqat o'z xalqimiz, balki butun dunyo bilan teng huquqli aloqalarni o'rnatish yo'lida amalga oshirilgan tarixiy yutuqdir. Vaqtning o'tishi – to'xtovsiz jarayon. Tarix sahifasidan joy olayotgan har bir yil ma'no-mazmuniga, ezgu amallariga ko'ra bir-birini to'ldirib, biri ikkinchisini davom

ettirib boraveradi. Binobarin, istiqlol solnomasi ham yangi g'alabalar, jahon e'tiboriga tushgan yangi yutuqlar bilan boyishdan to'xtamaydi. Chunki, bugun jamiyatda erishilgan yutuqlarni e'tirof etish bilan birga, o'tgan yillarda yo'l qo'yilgan xato-kamchiliklarni tanqidiy tahlil qilib, hamma narsani o'z nomi bilan atab, ularni bartaraf etish, har bir sohadagi real vaziyatni to'g'ri baholash jarayoni bormoqda. Shunday ekan, kelajak avlodlar bu solnomaga qarab, xalqimiz uchun eng buyuk ne'mat bo'lgan mustaqillik qanday qo'lga kiritilgani, bu yo'lda qanday qurbonlar berilgani, xalqimiz qalbini yoritgan, peshonasini silagan bu ilohiy nur qanday asrab qolingani, istiqlol qanday qilib mustahkamlanganini aniq-ravshan bilib oladi. Har yili saxovatli kuzning birinchi tongida milliy istiqlol bayramini nishonlar ekanmiz, mustaqillik solnomasining yangi sahifasiga o'zgacha shiddat, ertangi yutuqlarimizga qat'iy ishonch bilan qadam qo'yamiz. Bayramning ulug' shukuhi ozod va obod Vatanimizning ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy bo'y-bastini dunyo kengliklari uzra namoyon etaveradi. Inson uchun ozodlikdan qadrlı ne'mat yo'q. Dunyodagi jamiki bunyodkorlik va yaratuvchanlikning asosi ozodlikdir. Tarixan qisqa bir davrda, avvalo el-yurtimizning xohish-irodasi, kuch-qudrati, mashaqqatli va bunyodkorona mehnati evaziga jahon xaritasida yangi, o'z kuchi va salohiyatiga tayangan, bugun barqaror sur'atlar bilan rivojlanib borayotgan mustaqil, suveren O'zbekiston davlatining paydo bo'lishi, hech shubhasiz, xalqimizning eng buyuk tarixiy g'alabasidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

- 1 Karimov, I. A. (1992). *O'zbekiston Respublikasining mustaqilligi: Siyosiy va iqtisodiy rivojlanishning asosiy yo'nalishlari*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Matbuot va axborot agentligi.
- 2 Ibragimov, R. T. (2003). *O'zbekiston mustaqilligi: Tarixiy tahlil va hozirgi holat*. Tashkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi.
- 3 Mirziyoyev, Sh. M. (2017). *O'zbekistonning mustaqil tashqi siyosati: Yangi yondashuvlar va imkoniyatlar*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi.
- 4 Shodiev, A. M. (2009). *Mustaqillik yillari: O'zbekistonda iqtisodiy islohotlar va ularning ijtimoiy ta'siri*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi.
- 5 Akhmedov, N. T. (2011). *O'zbekistonning mustaqillikka erishish tarixi va siyosiy jarayonlar*. Tashkent: O'zbekiston Milliy Universiteti.

6 O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi. (2015). *O'zbekistonning 1991–2015 yillardagi taraqqiyoti va xalqaro aloqalar*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi nashriyoti.

7 Axadjon o'g'li, A. A., & Tursunboy o'g'li, N. J. (2023). SANOATNING YAIMGA TA'SIRINI BAHOLASH. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 290-293.

8 Axadjon o'g'li, A. A. (2023). RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHDAGI O'RNI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 271-273.

9 Axadjon o'g'li, A. A. (2023). ZAMONAVIY AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARINING MUAMMOLARI VA YECHIMLARI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 333-338.

10 Azamjon o'g'li, U. A., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). Sun'iy intellekt va raqamli iqtisodiyot rivojlanishi. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 1, 73-75.

11 Tursunboy o'g'li, N. J., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). O'zbekistonning jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lish uchun uzoq yo'li va xitoy tajribasi. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 1, 43-47.

12 Ahrorjon, A., & Gafurov, X. (2023). IQTISODIY SIYOSATNING RIVOJLANISHIDA FISKAL VA PUL-KREDIT SIYOSATI. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 310-313.

13 Otto, M., & Thornton, J. (2023). CHATGPTNING IQTISODIYOTGA TA'SIRI: SUN'IY INTELLEKTNING KASBIY MEHNAT BOZORIGA TA'SIRI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 7, 65-71.

14 Akhrorjon, A., & Oybek, A. (2023). ISLAMIC FINANCE PROBLEMS AND SOLUTIONS: Study guide. *AMAZON PUBLICATION ISBN-13: 9798863282282*, 1, 200.

15 Akhmadjonov, O. X. (2023). ISLOMIY MOLIYA BARQARORLIK OMILLARI: EKONOMETRIK TAHLILLAR VA DALILLAR. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(9), 74-94.

16 Axrorjon, A., & Maxliyoxon, O. (2024). TA'LIM SIFATI OSHISHIDA JSTNING O'RNI. *YANGI O'ZBEKISTONDA IJTIMOY-INNOVATSION TADQIQOTLAR*, 2(1), 113-118.

17 Акабирходжаева, Д. Р., & Абдуллаев, А. А. (2024). ВЛИЯНИЕ СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ИННОВАЦИЙ НА РАЗВИТИЕ МИРОВОГО ФИНАНСОВОГО РЫНКА. *Экономика и социум*, (11-1 (126)), 729-739.

18 Akabirxodjayeva, D., & Abdullayev, A. (2024). TEXNOLOGIK INNOVATSIYALARNING JAHON MOLIYA BOZORINING RIVOJLANISHIGA TA'SIRI. *QO 'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 13, 89-96.

19 Akhrorjon, A., & Oybek, A. (2023). SUN'IY INTELLEKT (AI) VA ISLOM MOLIYASI. *Qo 'qon universiteti xabarnomasi*, 188-190.

20 Keldiboyeva, Z. M. Q., & Abdullaev, A. A. O. G. L. (2022). Inklyuziv ta'limga bo'lgan ehtiyojlar va sabablar, inklyuziv ta'limga jalb qilish. *Science and Education*, 3(11), 704-711.

21 Oybek, A., Abdullaev, A., Mavlonbekov, X., & Sharifjonov, Z. (2023). ISLOM MOLIYASIDA MUSHORAKA SHARTNOMASI. *Umumjahon fanlari bo'yicha ta'lim tadqiqotlari*, 2(1), 593-599.

22 Turanboyev, B., Abdupattayev, A., & Abdullaev, A. (2023). INFLYATSIYANING QIMMATLI QOG'OZLAR DAROMADIGA TA'SIRI. *Yosh tadqiqot Jurnal*, 2(2), 88-100.

23 Akhmadjonov, O. X. (2023). ISLOM BANK TIZIMI UCHUN SHARTNOMA HUQUQI VA ASOSIY TAMOYILLARI. *Educational Research in Universal Sciences*, 2(5), 600-613.

24 Abdullaev, A. (2022). BOBUR VA BOBURIYLAR SULOLASINING JAHON SIVILIZATSIYASINING YANGILANISHIGA QO'SHGAN HISSASI. *NEW RESEARCH ON THE WORKS OF ALISHER NAVOI AND ZAHIRUDDIN MUHAMMAD BABUR*, 1.

25 Xusanovich, A. O. (2023). MALAYZIYADA ISLOMIY MOLIYA, TO'G'RIDAN-TO'G'RI XORIJIY INVESTITSIYALAR VA IQTISODIY RIVOJLANISH O'RTASIDAGI MUNOSABATLARNING EKONOMETRIK TAHLILI ASOSIDA O'ZBEKISTON UCHUN TAVSIYALAR. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 7, 60-64.

26 Mulaydinov, F. (2024). Application, place and future of digital technologies in the educational system. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.

27 Jumanova, S. (2024). Analysis of PISA test results in Uzbekistan and prospects of preparing primary education students for PISA test. *Nordik ilmiy-amaliy elektron jurnali*.

28 Ikromjonovna, J. S., & Axadjon o'g'li, A. A. (2023). O'ZBEKISTONDA PISA TESTI NATIJALARI VA BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QUVCHILARINI BU TESTGA TAYYORLASH ISTIQBOLLARI. *QO'QON UNIVERSITETI XABARNOMASI*, 9, 159-162.

29 Turanboyev, B., & Abdullayev, A. (2023). DAVLAT, KORXONA VA TASHKILOTLAR BYUDJETINI TO'G'RI TAQSIMLASH TENDENSIYALARI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(4), 304-309.

30 Akhrorjon, A., & Maxliyoxon, O. (2024). IMPACT, RESULTS AND CONSEQUENCES OF WTO ACCESSION ON THE EDUCATION SYSTEM. *International Multidisciplinary Journal of Universal Scientific Prospectives*, 2(1), 6-15.

31 Abdullaev, A., & Odilova, M. (2024). The Role of WTO in Improving the Quality of Education. *Yosh Tadqiqotchi Jurnal*, 3(1), 140-148.